

KENG HWA POO

SOERAT CHABAR DAN ADVERTENTIE, DITERBITKAN SABAN HARI, SABTOE KETJOEALI HARI RAJA.

<p>HARGA LANGGANAN: Boeat Hindia 3 boelan f 2.- Loear Hindia 6 boelan f 6.- Tiada boleh berlangganan koerang dari 3 boelan. Bajaran lebih dahocloe.</p>	<p>PENERBIT: N. V. H. NIJ. KENG HWA POO - MANADO. Wd. Redactie: TJIA DJOE TJIAT, ANG IE TONG, CORPHAR en N. NESCIO. Segala karangan dan chabar-chabar dialamatkan kepada REDACTIE KENG HWA POO - MANADO.</p>	<p>ADMINISTRATIE: Permintaan berlangganan dan advertentie serta pembayarannya haroes disampaikan kepada Handelsdr. Liem Oei Tiong & Co. - Manado. Tel. No. 43.</p>	<p>HARGA ADVERTENTIE: boeat 1 sampai 10 perkataan f 0.50. Sekoerangnja f 1.- sekali ditempatkan Berlangganan lain harga.</p>
--	---	---	---

Agent di-Europa: PUBLICITEITSKANTOOR „DE GLOBE” Singel 95 - Amstrdam.

Tertjetak di Handelsdrukkerij LIEM OEI TIONG & Co. - Manado.

Oeroesan T. H. H. K. Siaoe.

Kita poenja pemandangan dalam Darmokondo, itoe soerat chabar harian j. keloeat di Solo, j. dipimpin oleh t. H. Soetadi selakoe Hoofd Redacteur, djoega ada djadi lid dari Volksraad, roepanja ada menarik hati bangsa Tienghoa ala Keng Hwa Poo.

Kita selakoe pembantoe satoe soerat chabar ada mempoenjai kewadajiban akan menjampai apa2 j. kedjadian dikeliling kita, asal berhoebong dengan keperluan oemoem. Itoe soerat pengadoean dari bala rajat Siaoe, ada sampai ditangan kita j. terhisab satoe rajat djoega, moestilah kita oemoemkan hal itoe dalam roeang pers, karena kita rasa hal itoe poen penting.

Kita kasih djoega pemandangan kita atas soerat pengadoean itoe, sebagaimana djoega loemrahnja pada satoe2 pembantoe soerat chabar. Pemandangan kita itoe tiada diterangkan oleh K. H. P., hal mana kita rasa ada koerang tjoekoeop dengan perkataan K. H. P. „Salah mengerti.”

Tentang kita selakoe pembantoe Darmo Kondo ada salah mengerti, saja rasa tidak. Sebab kita hanja salin sadja soerat pengadoean rajat itoe serta boeboeh pemandangan kita atas soerat itoe, sebagaimana kita pernah bilang diatas. Tantangan salah mengerti itoe atas soerat pengadoean itoe, adalah itoe oeroesanja rajat Siaoe dengan T. H. H. K. Siaoe.

Keng Hwa Poo menerangkan pada Hoofd artikelnja tentang salah mengertinja boenji soerat pengadoean itoe j. dengan stogkat K. H. P. mempertahankan hak T. H. H. K. Siaoe, boekan menoentoet premie dengan kentjaug melainkan meminta derma pada antero pedagang Tienghoa dan lain bangsa. Kita berani bantah oeraian K. H. P. itoe dengan keras.

Kita dengan K. H. P. sama2 openi itoe doea oeroesan dengan kepala dingin, djangan dengan lautas kita menjalahi satoe sama lainnja.

Dibawah ini oeraian kita, j. kita boeat sama2 ini boeat beremboek dengan publieke opinie tentang itoe oeroesan. Ini ada salinan dari djawaban kita j. kita minta moeatkan dalam Darmo Kondo poela, boeat djawaban pada K. H. P.

Kita sendiri poen tahoe, bagaimana aloesnja K. H. P. ala T. H. H. K. Siaoe mengatoernja, sehingga dalam hal ini Bestuur soesah tjampoer. Lamanja itoe koempoelan seperti njata soedah 17 tahoen toch tidak boleh djadi alasan, j. T. H. H. K. ada diberi leloesa boeat lakoekan rolnja j. masjhoer boeat selamanja. Publiek boleh lihat teroesan, kita terangkan. Kita menelandjangi T. H. H. K. ini boekau mengiri itoe koempoelan,

tetapi oeroesanja j. beroepa memeras rajat, itoelah kita ke-moekakan.

Lebih maloemlah, 17 tahoen T. H. H. K. telah berdiri dengan tidak poenja kekoetan sendiri. Satoe koempoelan j. zonder contributie. Keperloeanja dan oeanja kas lain tidak melainkan premie itoe djoega. Kita tetap membantah, j. itoe oean2 ada toentoetan premie. Ia sendiri -Tiong- j. mengatakan kata itoe. Saban kapal K. P. M. liwat, mereka itoe sama biasa seboet itoe oetjapan: bazar atau tagih premie. Jang dikawakanja derma itoe, adalah j. ditoelisnja dalam satoe soerat, penggantui kwitantie penerimaan bajaran premie- beroepa satoe fonds:

Lihat t.t. pembatja, bagaimana rendahnja perboeatan ini. Satoe ver. tidak poenja oean2 kas atau kekoetan sendiri, melainkan semata-mata oean2 itoe datangnja hanja dari pada fonds itoe sadja. Pembatja bisa tebak sandiri bagaimana djadinja sekolah2 bangsa Tienghoa itoe, apabila toendjangan itoe tidak berlakoe.

Sebodoh-bodoh kita, j. dinamai derma itoe adalah pemberian j. dengan sepoetih hati, dengan soetji-soetjinja sendiri, tidak dengan tjara paksaan j. begitoe rendah. Orang Tienghoa sendiri j. biasa bersoengot2 dan bersoengot lantaran premie itoe. Boekankah itoe tidak boleh dinamai derma dengan soetji hati, melainkan satoe paksaan j. dengan tjara j. mengantjam itoe paksaan premie? Kita tetap seboetkan paksaan j. dengan tjara mengantjam, maka pedagang2 itoe haroes membajar premie.

Lagi j. dinamai sesoetan derma, adanja tidaklah nanti ditentoekan oleh j. menanti derma itoe, melainkan adalah itoe terserah kepada sipemberi sendiri. Orang j. memberikan sendiri menentoekannja derma itoe. Tetapi ini, tidak!

T. H. H. K. sendiri menentoekan, berapa mesti ditentoet pada semoea pedagang di Siaoe, dengan melihat banjakuja perniagaan, banjakuja barang2 makanan j. didjoelajja.

Betoel, dari itoe dapat diketahoei bagaimana banjakuja keoentoengan masing2. Sehingga pedagang mana j. beroentoeng banjak, mestilah banjak poela baj-rannja. Tetapi toch ta' boleh disangkal lagi, j. itoe boekannja bernama derma dengan soetji hati, melainkan tetap kita seboet: inilah premie denngan paksaan.

Orang Tienghoa sendiri, pernah berlakoe koerang terima pada ini matjam toentoetan premie -baik tidak semoea- Tetapi apa djadi dalam hal ini? T. H. H. K. Siaoe meroelis soerat kepada salah satoe koempoelan dagang Tienghoa ditempat mana sipedagang memesan barangnja. Koempoelan Tienghoa

mana beroepaja menemoei sipemberi dagang, soepaja menambahkan pokok barang djoelanja, dengan premie itoe. Sehingga sipedagang j. meminta barang itoe mesti menerima pokok j. lebih berat, setimpal dengan tanggoengan premie itoe.

Benar dalam hal ini boikot mesti timboel. Kita tidak akan sangkal jang ini ada dalam oeroesan economic poenja perang, goebnemen tidak boleh tjampoer. Tetapi ini perang economic tjara boikot ada tidak berhoebong betoel pada itoe premie. Sedikitnja sadja boikot itoe tjoea mempoenjai pengaroeh atas pembajaran premie goena T. H. H. K. Siaoe itoe, dus itoelah menjokoepi kita poenja seboeta: membajar paksa premie itoe.

Kita tidak bermaksoed, soepaja koempoelan T. H. H. K. Siaoe tidak akan terima sepeser dari orang derma goena sekelahnja itoe, tetapi besar harapan kita, kiranja pedagang2 di Siaoe teroetama bangsa Tienghoa akan bertambah giat menoendjanganja T. H. H. K. Siaoe dengan dermaan, tetapi boekannja dari pada tjara toentoetan premie seperti tjoe-djoeh belas tahoen telah kedjadian itne; moainkan adalah itoe dengan sepoetih hati toran2 memberikan sebahagian keoentoengan, toeroet kemaoean hati dan tepergantoeng kepada besarnja masing2. Pendermaan masing2 bolehlah ditentoekan besarnja satoe boelan berapa roepiah atau saban kapl (14 hari) berapa roepiah, tetapi hilangkan sama sekali itoe seboetan premie dari masing2 barang a f . . .

Betoel dalam hal ini, kita tidak koeasa mesti tjampoer tetapi setjara satoe orang loear dari T. H. H. K. j. merasa tergentjet, terperas dengan djalan j. begitoe aneh, pinter, ja begitoe rendah, kita toch moesti berwadajib sampaikan pengeloehan kita kepada j. berwadajib boeat masoek tjampoer dalam ini oeroesan premie paksaan dari orang Tienghoa di Siaoe, j. dikemoekakannja dengan setjara derma! Ja! satoe derma j. tidak dengan semoeanja sipenderma melahan tentoe sipenoentoet. Ada2 sadja.

Kita berani pestikan, Bestuur dan terlebih Goebnemen mesti dan patoet tjampoer tangan moelai sekarang. Pihak T. H. Siaoe sendiri (K. H. P.) soedah sesali j. eodah 17 tahoen, Bestuur tidak tjampoer tangan. Ini ada benar. Dalam staad tidak boleh ada staad lagi. Lebih djaoeh kita sampaikan pengeloehan kita, selain dari pada premie itoe ditentoet mendjadi selakoe satie tanggoengan padjak oleh orang T. H. kepada rajat Siaoe, en djoega . . . dengan djalan itoe anak negeri tidak boleh berniaga. Anak negeri sendiri terdesak oleh orang T. H. Barang dimana sadja anak negeri mentoba akan berniaga, ta' kan moedah ia baik ketingkatan

Baroe terima dari DUITSCHLAND:

KUPPER-BIER

KWALITEITNJA jang BAIK serta ENAK rasanja.

Tanjakan harganja pada:

Importeurs:
W. B. LEDEBOER & Co.

Auto jang paling baik boeat harga jang paling rendah dengan garantie dari fabriek boeat selama satoe tahoen terhitoeng moelai hari pembelian keoentoengan mana tiada boleh didapat dari lain merk.

CHEVROLET

Touring	f 2235.-	} Ex winkel } terima ditoko
1/2 ton Truck	„ 1710.-	
1	„ 2110.-	

W. B. Ledeboer & Co. Auto-afdeeling Manado.

(o o l l j a l o a n g „Bandjer?“). Si toekang mas merasa jang dirinja dipelakoekan orang seolah-olah binatang, dimana ia ambil satoe batoe beratnja kira2 2 kilo dan lemparkan pada siorang Bandjer serta melarikan diri. Orang2 Tionghoa jang melihat ini hal poen terhadap pada bangsa sendiri, maka jang lain boeroe2 diberitahoekan pada kepala kampoeng. Na! disini kita maoe lihat bagaimana dengan kesedehannya ini perkara, dan saja harap politie akan soeka koendjoeng2i dikampoeng Tionghoa terseboet sebab boekan sadja ini kali jang soedah kedjadian terseboet, malah soedah beberapa kali terbit perkelahian diantara orang2 Tionghoa dengan tidak diketahoei oleh sebidji mata politie.

Vracht copra toeroen, harga minjak tanah pou djoea.

Kongsie2 kapal jg anggotanja dari itoe vrachtenconferentie soedah menoeoran basisvracht (vracht ke Europa) boeat pelaboehan Manado, Amorang dan Sangir sampai f40. boeat satoe last. Katanja sebab maoenja concurrentie dengan maatschappij2 loearau.

Radja2 minjak agaknja ta soeka kebelakang dalam hal berlawanan harga.

Belom lama laloe barga minjak tanah masih koerang lebih lima roepiah satoe blik, sekarang sadja lebih atau koerang sedikit dari tiga roepiah stengah.

Tahoen jg barog ini soenggoeh permoelaannya baik boeat orang ketjil, jang tentoe mengoentoeng lantaran penoeeraan2 itoe!

Minta pertolongan t. Dokter

Soedilah perkara anak2, soepaja orang toea djangan masoek tjampoer, sementara doenia ini masih ada lagi politienja.

Seorang perempuan, isterinja dari Isak Najoan di Passo, sekarang ada dalam keadaan sakit pejah; tanggalja 29 h. b. ini kira2 djam 1/2 - 7 malamnja si isteri soedah habis nafas, tetapi dengan pertolongan oeat gosok ia soedah bernafas kembali.

Pada tgl. 25 - 12 - '27. Kedjadian sepetti dibawah ini:

Seorang anak dari D. K. di P. selakoe Kepala djaga lantaran bermain2 dengan anaknja I. N. terseboet timboel perselisihan ketjil sadja; oleh I. N. mendengar anaknja, soedah tida senang laloe pergi tjari itoe anaknja kepala djaga; serta ketemoeh oleh I. N. ditempelengnja anak itoe; nnak itoe laloe poelang keroemahnja dan soedah beritahoekan hal ini kepada bapanja; Oleh bapanja (Kepala djaga) itoe ia soedah datang diroemahnja I. N. boeat berotoesian itoe.

Lantaran kita tida bisa toetorkan semoesanja ini, biarlah diambil peperiksaan lebih djaoeh oleh politie, sebab sependjang toetoran, waktos si Kepala djaga beroeroesan dengan toean roemah (I. N.), oleh D. K. itoe di pegangnja akan toean roemah itoe dan ditjekeknja lehernja; oleh isteri atau perempuan tadi bila dilihatnja lakinja itoe, laloe ia pada pada pergi menoeoeng, tapi kedoesanja atau toean roemah itoe digendongnja doea2 achirnja ketiganja tersandar di regel roemah laloe djatoe; ramai2 siperepmaan ditindis oleh laki2, dan pot2 boeng selakoe bantahnja.

Kedjadian ini oleh I. N. dan pamilinja, soepaja disampaikan kepada politie Hmtoea Passo; oleh Hmtoea perkara ini diperiksa sampai k. P. T. HmKedoea Kakas akan tetapi beloem beras.

Seperti soedah dibilang isteri dari I. N. sekarang ada dalam sakit, dan peperiksaan beloem beras, oleh famili I. N. tanggal 29 - 12 - '27 soedah pergi ke Tondano pada minta pertolongan t. Dokter soepaja di onderzoeken; akan tetapi t. Dokter soedah tida datang, mala menitaskan sadja soepaja t. Dokter mendapat soerat dari toean Hmtoea dan P. T. HmKedoea Kakas.

Demikianlah I. N. dan familinja soedah poelang sadja dengan hati tepekoer mengenangkan isterinja jang didalam keadaan sakit.

Apa I. N. bisa boeang ongkos boeat panggil lain dokter? banjak dokter di Manado.

Tabik dari
Mej. Oedj

Chabar Langoan

Menggantoeng diri.

Seorang jang bernama K. di Langoan soeda maoe gantoengkan diri; kedjadian sepetti dibawah ini:

Seperti kebiasaan, bila soedah menghampir kegenapan tahoen, maka perkeempoelan2 mapaloeh wang, adakan vergadering, boeat membicarakan dan membahagikan wang2 itoe; demikianlah dibahagian Langoan dari jang dipertjaja mengabarkan, bahwa si K. terseboet adalah selakoe lid dari itoe perkeempoelan dan ada berhoetang sedjoemlah f50 selakoe pindjaman; si K. akan menerima dari itoe Pert. wang sedjoemlah f. 23?, dan biarlah itoe di potong dalam hoetangnja dan mendjadi f. 27 sadja hoetangnja, akan tetapi sebagai itoe, tida berkenan pada bestuurnja, jaitoe melainkan masoekan doeloe itoe f50; dus tida bekdjra lagi dengan pengasihian (p) djadi itoe lah jang soedah mendjadi lantaran sebingga si K. itoe soedah memikir, dengan pendek gantoeng diri; beroentoeng hal ini soeda orang jang melihat, dan kalau tida, entah mati entah hidoep ia sekarang.

Kita tahoe di Langoan ada itoe toekang jang bernama Kipas mengapa tida di wartakan, dari pada mewartakan t. Hmtoea Walewangko jang seolah2 sependjang karangan itoe ada menoeorekan daradjatnja manoesia? ingatlah bahwa mejemarkan nama manoesia ada soetoe jang gampang sekali tapi soetoe djalan jang paling soeah djika mendapat tengadanjja. Menoeoret chabar P. T. HmKedoea Langoan tida pertjaja akan artikel2 jang mengenai t. Hmtoea Walewangko itoe.

Kita semoea tentoe merindoe akan keamanan, merindoe akan kemadjoean, merindoe akan kesenangan, merindoe akan keadilan, dan tjari bagaimanakah kita bisa mendapat itoe? Tentoe tida lain dari pada apakat dan sehati sadja; Satoe tjita2 atan kerindoean jang kita semoea ada merindoe jaitoe penerimaan tahoen Beharoe 1-1-1928 itoe lah patoet dioetjap sjoekoer kepada Allah, dan biarlah kita tinggalkan, akan segala dengki2; daa pakailah Tahoen Beharoe itoe selakoe hati jang baharoe; apa jng patoet diberi kepada Teehan, kasihlah itoe kepada Toehan, dan apa jang patoet diberi kepada Radja, kasihlah itoe kepada Radja, selakoe tanda kasih dan tanda hormat, karena itoe lah sadja sordjata (tongkat) kebenaran jang dipakai oleh kita bangsa manoesia, bagaimana hidoep dalam doenia ini.

Djangan menindis soepaja tida ditindis.

Lontjeng.

Soesoe tjap „ANAK“ Selaloe tinggal No. 1.

Importeurs: Handelcompagnie voorheen Dircks & Co, Manado.

Kehilangan Napsoe Lelaki, Koerang Tenaga, Sakit Peloe

pada lelaki dan perempuan, bisa dibikin baik dan ditangoeng semboeh kalau berobat dengan Pil Sexofortin, karena itoe lah obat koeat jang bikin segar toeboeh dan bertambah enak orang poenja perasaan.

Bisa terdapat disemoea roemah obat dan toko f4.- satoe doos tjoeoep boeat pakai tiga minggoe. — Wakil Besar: Volksbelang, Noordwijk 7, Weltevreden.

SEXOFORTIN
WETIG GEDEPONEERD

Chabar Singkil

Seorang pembatja menoesis:

Dalam boelan November dan December '27 di Singkil ada 9 orang mati (orang toea dan anak2; djika diambil procent dari pedoedoek Singkil toelan jang tida berapa banjak itoe maka njatalah bahoea djoemlah orang mati dikampoeng terseboet, procentnja ada amat tinggi.

Doea roemah roeboeh. Pada 16 hb. December '27 siang djam 7 1/2 seboeah roemah kepoenjaan dari seorang perempuan baloe bernama Roach soedah roeboeh, rata dengan tanah Oentoeng tida membawa kematian manoesia.

Pada malam kira2 djam 1 antara 4 dan 5 Januari 1928 roemah kepoenjaan dari seorang perempuan baloe djoega, bernama Maria Garing soedah rebah, hantjoer leeloeh oleh sebab angin; jang poenja roemah sedang tidoer didalam, sjoekoer tida terdjadi bahaja kematian.

Menjesal sekali tida barang kegerakan orang2 dari kampoeng itoe akan toeloeng kedoea perempuan tadi sedang kedoesanja orang hidoep soeah.

Bahaja tahoen baroe. Pada malam 2 Januari '28 seorang serdadoe jang barangkali soedah dibinggapi penjakit tahoen baroe alias bisa air kata2, soedah dipoekoel distraat belakang Singkil oleh sekawan pedoedoek jang roepanja djoega soedah djadi boeah. Serdadoe itoe pajah selingka haroes dipikoel kepolitie post dengan mandi darah dan patah tangan.

Heran, poekoel orang boleh satoe hati, sedang toeloeng itoe doea perempuan baloe dalam kesoesahan, tida boleh satoe hati AH! manoesia dimanakah djantoengmoeh?

Pemberitahoean

dari pendjoelan dihadapan orang banjak dengan perantaraan kantor lelang di Manado pada hari Sabtoe tanggal 28 Januari 1928 pagi djam 10 di Batoe (Tonsea) atas permintaan dari toean Lie Eng Tjong, berdagang tinggal di Batoe, executant, dari jang soedah diambil beslag dari toean Gustaaf Rottie, Hoekoemtoea Batoe, geexecuteerde, menoeoret proces-verbaal tanggal 27 December 1927 dari saja Victor Emanuel Kalangie, buitengewoon deurwaarder dari Raad van Justitie di Makassar tinggal di Manado, seperti:

- I. serba roemah, antaranja medja, kadera, lampoe, kast, tjermis,
- II Hak pakai (gebruiksrecht) atas tanah2 terdoedoek di kepolisian Batoe dengan samoewa pohon2, tenaman2, peroesahan2 dan boeah2 ditempat-tempat terseboet dibawah ini:
 - a. Keboen di Kinaapian, besarnja kira2 3 tek-tek dengan kira2 120 pohon kelapa, sebahagian berboeah dan sebahagian beloem berboeah.
 - b. Keboen di djalan Batoe-Kokole besarnja kira2 1 tek-tek dengan kira2 40 pohon kelapa berboeah.
 - c. Keboen di Tanah poetih, besarnja kira2 10 tek-tek dengan kira2 130 pohon kelapa, sebahagian berboeah dan sebahagian beloem berboeah.
 - d. Kintal dingeri Batoe, dengan satoe roemah fundament metsel, beratap nipa, dinding dan zolder kajoe. Keterangan lebih djaoeh boleh dapat dari buitengewoon deurwaarder terseboet diatas.

Pendjoel
V. E. Kalangie.

Pemberitahoean.

Hendak didjoel seboeah roemah dari pada kajoe mareno wasian dan tjempaka jang terpilih, semoea djendela pakei katja - beratap roembia - satoe bilik familie-satoe bilik lain-ada tempat makan, setengah behagian dibawah ada goedang jang loeah - setengahnja boleh tempat auto - ada seboeah peroesahan dengan 2 bilik dari kajoe, beratap zink, boleh goedang, boleh tempat tinggal, ada 1 bak, ada satoe dapoer jang loeah, ada tempat mandi, roemah belakang dan stal 1 pasang koeda, sesama dengan kintal jang loeah, beserta dengan tetanaman doerian, kelapa, tjingke dan lain2 tetanaman.

Kintal dan peroesahan-peroesahan terseboet kepoenjaan Djoemat Ressort Sonder oentoek Directeur roemah sakit di Sonder, tetapi Toean Directeur soedah pindah keroemah kepoenjaan roemah sakit.

Siapa soeka, boleh beli roemah sendiri dan peroesahan2 lain, dan angkat, boleh beli sama2 dengan kintal.

Boleh datang periksa.

Siapa mau beli, boleh masoekan harga jang ija soeka kepada jang bertanda tangan dibawah ini, sebab barang siapa taroeh harga lebih, tentoe ija jang dapat.

De wnd. Hulpprediker van Sonder c. a.
A. Rimper.

Pemberitahoean.

Pada hari Selasa tanggal 24 h.b. Januari 1928, pagi djam 10, akan didjoel oleh saja Victor Emanuel Kalangie, buitengewoon deurwaarder dari Raad van Justitie di Makassar, tinggal di Manado, dengan perantaraan kantor lelang di Manado dalam satoe bilik dari kantor lelang terseboet, atas permintaan dari toean Inspecteur dari Financien, Kepala dari Pemeriksaan Manado, selakoe Wakil Keperentahan, executant, jang soedah diambil beslag dari achliwarits dari jang soedah meninggal P. H. Paulus, geexecuteerden, dengan proces-verbaal dari saja buitengewoon deurwaarder tt. 16 November 1927 satoe perceel kepoenjaan dari jang soedah meninggal P. H. Paulus terseboet menoeoret kekoetan soerat eigendom tt. 6 Mei 1885 No. 25, ternjata lebih terang dalam soerat oekoeran [meetbrief] tt. 10 April 1885 No. 294 besarnja 11245 M2, verponding No. 94, terdoedoek dikampoeng Makeret (Mahakeret) dalam bendar Manado.

De buitengewoon deurwaarder voornoemd met de executie belast,
V. E. Kalangie.

**BOLEH DAPAT DIMANA-MANA
TEMPAT DALAM BLIK
DARI**

1 SAMPAI 2 POND.

Kalau minta boleh dapat GRATIS blik
jang ketjil, selakoe reclame.

Importeurs **NECUMY Manado.**

**TOKO „ASIA“
TONG SENG & Co.
MANADO.**

Baroe terima: fabriek Thomas Townend & Co.
London.

Heeren stroohoeden
„ vilthoeden
„ Rubber Helmhoeden
roepa² model

BANJAK ORANG ADA SAKIT BOEAH PINGGANG,
tetapi dia tidak tahoe.

Banjak laki-laki dan perempoean ada penjakit boeah pinggang (gerindjal) dan tempat kentjing, tetapi dia tidak tahoe namanja penjakit itoe. Mereka itoe kira bahwa sakit kepala, sakit tepoek dibelakang dan dipinggang, poesing, dan sakit kesengalan ada lain asalnja.

Kadang-kadang betoel begitoe, tetapi atjap kali ratjoen boeah pinggang jang dalam darah jang bikin tjape dan perasaan tidak enak, boeng kentjing tidak tetap, sakit boesoeng, sakit kesengalan dan sakit dibelakang, sebab itoe orang mendjadi koerang sabar, lekas marah dan pekoet.

Tetapi djanganlah orang kira bahwa penjakit ini tidak dapat diobat dan orang ta' boleh djadi sehat. Orang mesti obat asal penjakit, jaitoe boeah pinggang dengau pakai Pil Foster boeat sakit belakang dan sakit boeah pinggang serta menolong keloearkan kotoran jang mendjadi asal penjakit.

Pil Foster boeat sakit belakang dan boeah pinggang (Foster's Ruggija Nieren Pillen) boleh didapat pada Rathkamp & Co., di Betawi, Semarang, Soerabaja, Medan, Bandoeng, Soekaboemi, Djokja dan Makassar, wakil besar, dan pada semoea roemah obat dan toko toko dengan harga f2, satoe botol.

KERTAS BOEAT SIGARET

JANG PALING BAIK

Bintang Mas Parijs 1900
Erediploma St. Louis 1904
Luik 1905
Hers Concours Lid Jury London 1908

Zig-Zag

Dari Faberiek **BRAUNSTEIN FRERES**
Boulevard Exelmans, **PARIS** (T. Perantjis)
Mintalah kertas jang terseboet pada semoea toko-toko roko.

**Kekoeatan lelaki itoe
memberi kesenangan hidoep.**

Seorang lelaki jang memakai Sanatogen, tentoe lekas merasa bahwa kekoeatannja lekas bertambah. Boekannja sadja dia lebih enak makan dan banjak, sebab peroeatnja mendjadi lebih koeat, tetapi semoea badannja tegap dan koeat dan tiada merasa tjape dan tiada pernah sakit zenuw. Karena dia tahoe bahwa kekoeatannja ada seperti lelaki toelen, senanglah hatinja dan berasa beroentoeng hidoep didoena itoe.

Dr. G. Luda di Berlijn mengobati 25 orang sakit, jang mana kekoeatannja seperti lelaki soedah koerang, dengan Sanatogen. Didalam doea minggoe selera makan soedah lebih baik, tetapi badannja mungkin berat dan gemoek. Pendeknja didjaminnja, bahwa semoea orang jang sakit itoe lekas baik.

Kalau engkau ini hari moelai memakai Sanatogen, tentoe engkau nanti lekas berasa jang kekoeatanmoe balik seperti kekoeatan lelaki.

Sanatogen ini tidak pernah bersinggoeng dengan tangan dipabrik atau waktoe memboengkoesnja.
Boleh didapat pada semoea roemah obat dan toko-toko.

SANATOGEN
OBAT BIKIN KOEWAT SOEMSOEM

Sesoedah mandi

hendaklah badan kita disiram dengan sedikit minjak klonjor Boldoot. Ini minjak menjegarkan badan, dan memberi perasaan jang amat senang. Njonja-njonja lebih soeka memakai Eau de Cologne Boldoot dari tjap jang lain, oleh sebab haroem baoenja dan lama tinggal baoenja seliling badan.

Boeat mengobati sakit kepala, tjape sebab kepanasan, lelah d.l.l., kita boleh pakai Eau de Cologne Boldoot, soedah tentoe mendapat kerinangan dan kebaikan sekali.

Eau de Cologne Boldoot boleh didapat dalam matjam-matjam boengkoesan dan matjam-matjam harganja dalam semoea toko-toko di-Indonesia, dan amat disoekai.

Kalau habis orang selaloe

berpakai-pakai memakai

**Eau de Cologne
Boldoot**

HOLLANDSCHE EDITIE

VAN DE KENG HWA POO.

Ie Jaargang No. 5.

Verschi j n t
op den 1sten en 3den Zaterdag van de maand.

Redacteur:
C. P. HARMANSES.

GRATIS VERSPREIDING.

ADVERTENTIE- EN NIEUWSBLAD VOOR MANADO EN DE OMSTREKEN.

PLAATSELIJK NIEUWS.

Communistenvrees.

Op 22 December a. p. werd Tan Tjoe Siong door de plaatselijke politie opgeroepen en direct op de politiepost aangehouden, wyl hij verdacht werd van communistische neigingen. De verdenking was gebaseerd op den inhoud van enkele in beslag genomen papieren, welke naar het Kantoor voor Chineesche Zaken te Batavia ter onderzoek waren opgezonden.

Te zelfder tijd bevatte (heel toevallig) een te Batavia verschijnende Chineseesche krant, de Tai Kong Siong Po, een artikel, bevattende het bericht, dat de Koumintang-vereeniging afdeeling Manado een vergadering had belegd onder presidium van Tan Tjoe Siong. Op de vergadering, die vijf dagen geduurd had, moest Tan Tjoe Siong een rede gehouden hebben over het streven van de Koumintang. Aan de hand van dit artikel en de in beslag genomen papieren trok het Kantoor voor Chineesche Zaken de conclusie, dat Tan Tjoe Siong een communist moest zijn.

Naar aanleiding hiervan had zijn aanhouding plaats.

Het is echter nog een groote vraag, of Tan Tjoe Siong inderdaad communist is. Om onze journalistieke plichten te handhaven, trokken we erop uit om ons over de persoon van Tan Tjoe Siong nadere inlichtingen te verschaffen, waardoor we te weten kwamen, dat de bedoelde persoon lid is van Koumintang, beheerder van de schoenmakerswinkel Kan Seng, en verder in het bezit is van een onberispelijke reputatie.

Hoewel het ons bekend is, dat de plaatselijke Koumintang vrij is van communisme, deden we er toch nog verder navraag naar en kwamen te weten, dat zij hier verdeeld is in twee partijen, die echter in volmaakten vrede met elkander zijn. Uit dit alles trekken we de conclusie, dat Tan Tjoe Siong het slachtoffer moet zijn van de kwaadwilligheid van een persoon of partij, die het op zijn ongelijk gemunt heeft. Wat betreft de vergadering, bedoeld in de Tai Kong Siong Po, deze was naar men mededeelt, in feite slechts een bijeenkomst van Chineezzen ter viering van de Boe Tjiang Ke Gie-dag, (begin van de revolutie tegen de overheersching van de dynastie-Tjong).

Uit alles blijkt duidelijk, dat hier kwaad opzet in het spel is geweest, t.w. het schrijven van een onjuist artikel in de Tai Kong Siong Po, en het verstrekken van verkeerde inlichtingen, openlijk of door middel van een anoniem schrijven, aan de politie.

De Chineseesche wijkmeester Lie Ke Hian, Liong Ham Foe, de eigenaar van de schoenmakerswinkel Kan Seng, en vele andere Chineezzen zijn, naar we vernemen, genegen om bij de politie borg te staan, dat Tan Tjoe Siong geen communist is. Ook verzekerden zij met klem, dat de Koumintang te Manado met het communisme niets uitstaande heeft.

We hopen, dat op grond van het bovensaande aan Tan Tjoe Siong recht zal geschieden en dat hij direct op vrije voeten gesteld zal worden.

Weer een moord op een Chinees te Tagoelandang.

We kregen bericht, dat op 10 December a.p. de Chinees Thio Hong Boe, twintig jaar oud op weg tusschen Tagoelandang en Toeloelang vermoord werd aangetroffen. Door den aanwijzingen van een vrouw wist men de daders, drie in getal, gevangen te nemen.

Het lijk vertoonde de volgende teekenen van gepleegd geweld: t.w. gebroken nek, linkerarm en vele paarse plekken.

Van dezen moord is door den Chineezzen wijkmeester van Tagoelandang kennis gegeven aan den kapitein der Chineezzen te Manado met verzoek hiervan verder aan den resident mededeeling te doen. Hierbij is gevoegd het ernstig verzoek om meerdero verzekering van de veiligheid der Chineezzen te Sangir. Volgens het schrijven van den Chineeschen wijkmeester aldaar, wordt het leven van de Chi-

neezzen te Tagoelandang heel vaak bedreigd, waarom bestuurshulp zeer urgent is.

In het afgelopen jaar zijn te Tagoelandang twee moorden op Chineezzen gepleegd en het wil voorkomen, alsof het bestuur aldaar niet bijzonder actief is, blijkende uit het feit, dat de dader(s) van den vorigen moord nog niet geknipt is(zijn).

Postnieuws.

Door de postdienst wordt ons medegedeeld, dat de jaarlijksche registratie van radio-ontvangvergunningen voor het jaar 1928 plaats vindt in het tijdvak van 1 t/m 14 Januari 1928.

Het registratierecht, dat door het telegraafkantoor middels plakzegels op de daarvoor bestemde bladzijde zal worden gekwet, bedraagt voor elke vergunning 8 gulden.

Bij niet- of niet-tijdig aanbieden ter registratie zullen de radiovergunningen onherroepelijk als vervallen worden beschouwd.

Lezers, radio-amateurs, zij dus hiermede wel gewaarschuwd.

Nieuwe motorboot.

Zaterdag, 24 December a.p. woonden wij de tewaterlating bij van de motorboot „Selamat”, toebehoorende aan een kongsie van dien naam. Oorspronkelijk gebouwd voor rekening van de Sangirsche handel- en transport maatschappij „Manahaghe-Sioe”, eigenaresse van de bekende motorboot „Kanaka”, werd de „Selamat”, wegens eenige moeilijkheden met den bouw, door laatstgenoemde my aan een door haar en eenige Gorontaloesche Arabieren gevormde kongsie, overgedaan.

De tewaterlating had zonder eenige feestelijkheden plaats en had een goeden afloop. De „Selamat” is 26 M lang en 6 M breed, en heeft een laadvermogen van 1200 zakken copra. De boot is ook ingericht voor het vervoer van 20 hut en een 100tal dekpassagiers.

Ze is voorzien van twee schroeven en wordt voortbewogen door twee motoren van 55 PK elk. Voor verdere afwerking ligt de boot thans bij de Singkil brug. De eigenaars hopen begin Februari a.s. te kunnen proefstoomen.

Vrachtverlaging voor copra.

De vrachtenconferentie heeft besloten om de basisvracht voor copra te verlagen tot f40.- per last voor de havens Manado, Amoerang en Sangir, zulks in concurrentie met de buitenlandsche maatschappijen. De oceaansche maatschappijen der bij bedoelde conferentie aangesloten maatschappijen onthouden zich in den vervolge van het innemen van lading te Manado doch doen dat te Makasser, alwaar de lading door K. P. M. worden aangebracht.

Het nieuwe jaar begint dns wel goed voor den copra-producent.

Pas ontpakt:

COCOS VOETENVEGERS

JUTE TAPIJTEN

in de afmetingen: 45 × 90 cM; 190 × 275 cM
50 × 100; 235 × 335
155 × 220; 300 × 400

BORSALINOHOEDEN

HELMHOEDEN

„BALLEY” DAMESSCHOENEN

ALPACCA EET-DESSERT

EN THEELEPELS

Enz. Enz. Enz.

N. V. LIEM OEI TIONG & Co's

Handelmij — Manado.

Japansche visschers contra krokodil.

Een Japansche visscher werd bij de uitoefening van zijn bedrijf, in de buurt van het eiland Lembeh, door een kaaiman geattakeerd. Op zijn hulpgeschreeuw snelde een andere Japanner toe.

De boeaja, die zijn slachtoffer maar al te goed te pakken had gekregen, het daarop zijn prooi, die zwaar gewond was, los en wilde het ruime sop kiezen. De toesnellende visscher dacht er echter anders over en zette het beest na. Na een hevig gevecht geluete het de zoon van het land der rijzende zon de krokodil te dooden. Deze moedige daad kon helaas den zwaar gewonden landgenoot niet voor een ontijdigen dood bewaren. Hij bezweek aan de bekomen verwondingen. Het stoffelijk overschot van den visscher werd gisteren hierheen getransporteerd en alhier ter aarde besteld. Ook de doode krokodil bracht men hierheen en moet ergens in de buurt van de Singkilbrug zijn te bezichtigen.

Als twee Titanen strijden

Vermelden wij ergens in dit blad een vrachtverlaging voor copra, als gevolg van concurrentie tusschen vreemde scheepvaart maatschappijen en die welke bij de vrachtenconferentie zijn aangesloten, ook de twee machtigste petroleum concerns meenen niet achter te mogen blijven bij de actie der scheepvaart maatschappijen. Thans gaan ze mekaar te lijf en niet malsch ook. Noteerde de petroleum tot voor kort boven de vijf gulden voor de betere, en iets daar beneden voor de mindere kwaliteiten, de hoidige prijzen zijn in de buurt van drie en halve gulden per blik. Het publiek als toeschouwer gnuift natuurlijk van dezen gigantischen strijd.

Mgr J. W. J. PANIS Apostolisch prefect van Celebes, zal bij gelegenheid der uitreiking van de hem verleende Koninklijke onderscheiding gaarne ontvangen op Zondag-avond, 8 Januari, tuschen 7 en 9 uur.

Kleding heeren: wit

De Apostolisch prefect v. Celebes.

Manado, 6 Januari 1928.

GILBEY'S PORT.

Roode en Witte

De Importeurs:

JACOBSON van den BERG & Co.

Nieuwjaars geneugten.

Een Sangireesche recruit dacht van zijn handgeld geen beter gebruik te kunnen maken, dan zich geestrijke dranken aan te schaffen en zooveel van naar binnen te slaan, dat hij in een echte nieuwjaarsstemming geraakte. In zijn benevelde toestand drong hij een erf op Singkil binnen. Eenige bewoners, Bantikers, die eveneens boven hun thee water waren, hadden daarop den indringer op hun manier buiten het erf gezet. Dit had tot resultaat, dat de soldaat met eenige hoofdwonden en een gebroken arm naar de politiepost moest worden getransporteerd. De zaak is momenteel bij de politie in onderzoek.

Een jongmensch in Tomohon beklagde zich bij den hoekoem toea, dat hij door een manspersoon was mishandeld. Het gebeurde op oudejaarsavond bij een danspartij. Redenen onbekend.

Burgerlijke Stand te Manado.

Opgave loopende over het tijdvak v/m 31 December 1927—t/m Januari 1928.

EUROPEANEN.

Geboorten:

2-1-1928. Adriana Neyland, (dochter van W. Neijland — A. Tumbel).

Overlijden

2-1-1928 Ch. F. W. Maengkom (m).

CHINEEZEN.

Geboorten:

3-1-1928. Que Djok Lian Nio (dochter van Que Diong Tjæ — Tjan Kiem Iang).

Overlijden:

3-1-1928. Liem Nie Oe (m).

Huwelijken en Echtscheidingen:

4-1-1928. Oei Kiem Tian — Tjan Oe Nio.

Ons sportrubriek.

De voetbal-seriewedstrijden.

De groote strijd om het kampioenschap zal hedenmiddag plaats hebben tusschen Tiong Hoa en K III. Beide rivalen komen met hun beste ploeg uit. Het belooft dan ook een spannende kamp te worden.

Behalve de eer van het kampioenschap zijn de uitgeloopte prijzen der moeite waard. De eerste prijswinner krijgt: een mooie vlag, een medaille met kroon voor den voorzitter van de winnende club, elf draagmedaljes met ketting voor de spelers en het bezit voor één jaar van een mooien wisselbeker, uitgelooft door de firma Reiss & Co, agente van de welbekende waschzeep tjap sabel.

De tweede prijs bestaat uit: een groote medaille voor de club, en elf draagmedaljes voor de spelers, terwijl de derde en vierde prijswinner beslag kunnen leggen respectievelijk op: een voetbal plus groote medaille voor de club en een idem.

Vergissen wij ons niet, dan zijn de derde en vierde prijswinnaars resp. de Naga Laoet en Hati Matjan. Zooals gezegd, gaat de wedstrijd van hedenmiddag om de eersten en tweeden prijs. Na afloop zal de prijsuitdeeling plaats hebben.

Van Sport gesproken, het mangelt enkele spelers hier nog al wat aan het begrip Sport. De laatste wedstrijd tusschen Naga Laoet en Tionghoa illustreert zulks maar al te duidelijk. Na circa twintig minuten spelen kreeg een Naga- en een Tionghoaspeler verschil van meening, dat ze maar liefst direct op het veld wilden uitvechten. Gevolg, verwijdering van beide spelers uit het veld. Reeds kort na de hervatting wilde de Naga-doelman zijn gebrek aan sportiviteit ook eens even demonstreeën, waarom de scheidsrechter ook hem het veld moest ontzeggen. Bij wijze van protest verliet toen de heele Naga-ploeg het speelterrein, en hoewel de aanwezige bestuursleden van den MVB nog moeite deden den menschen aan het verstand te brengen, dat ze door het spel te staken met 5-0 zouden verliezen, gaven de heeren er niets om en gingen weg. Naar verluidt, moest dezelfde ploeg ook bij den wedstrijd tegen Vios reeds getoond hebben, hoe er „niet“ gevoetbald moet worden.

Biljart.

De in de Harmonie plaats gehad hebbende krachtmeting tusschen ridders van de queue, eindigde in een overwinning van den harmonie-kampioen Wulur. Zijn sterkste tegenstander Kairupan moest zich met den tweeden prijs tevreden stellen, terwijl de derde en vierde prijs werden gewonnen resp. door de heeren Dengah en Adam.

Tennis.

Het op de VOP-banen gehouden tennis-cencours werd beëindigd, voor heeren single, met den heer Pelenkahu als eerste, Kairupan als tweede en Nangin als derde prijswinner en voor dames-single met Mevr. Kotambnan als eerste en Mej. Supit als tweede prijswinner.

Mutaties.

Benoemd:

b. tot Hoofdcammies op het Gewestelyk kantoor te Manado,

F. E. PIJERS,

thans belast met de waarneming dier betrekking.

c. tot commies by den Algemeenen kantoordienst b-h Binnenlandsch Bestuur van West Java en geplaatst op het kantoor van den Gouverneur der Provincie West-Java,

M. C. A. MAENGGKOM,

thans commies op het gewestelyk kantoor te Manado.

Bepaald:

dat de gediplomeerd Gezaghebber 1e. klasse by het B.B.,

M. L. INGRAM,

voorloopig ter beschikking wordt gesteld van den Resident van Manado, met standplaats van dien naam.

Overgeplaatst:

a. van het Gewestelyk kantoor te Manado naar het assistent-residentiekantoor te Manado, de commies,

E. MOGOT.

b. van het assistent-residentiekantoor te Manado naar het Gewestelyk kantoor te Manado, de 1e. commies,

A. R. EMAN.

Ingetrokken:

de plaatsing van den hoofdpolitieopziener b-d Algemeene politie ter hoofdplaats Manado,

J. H. BECK.

Eervol ontheven:

van zijne aanwyzing als buitengewoon ambtenaar v-d Burgerlyken Stand voor de Europeanen en met hen gelykgestelden in Nederlandsch-Indie, zoomede voor de Chineezzen te Manado, de commies op het gewestelyk kantoor aldaar,

M. C. A. MAENGGKOM

Aangewezen:

om by tydelijke ontstentenis of opkomende verhindering van den gewonen ambtenaar, als buitengewoon ambtenaar van den burgerlyken stand voor de Europeanen en met hen gelykgestelden, zoomede voor de Chineezzen te Manado, op te treden de Hoofdcammies op het Gewestelyk kantoor aldaar,

F. E. PIJERS.

Eervol ontslagen uit 'slandsdienst: de gewezen mynbouw kundig opzichter bij de Bangkatinwinning,

D. E. DENGAH.

thans opzichter bij den Minahasaraad te Manado.

WAT IN DE KRANT STOND.

De nieuwe Ford.

Voor al in Amerika heeft men de laatste maanden in spanning gezeten over den nieuwen Ford, zelfs zoo sterk, dat dagbladen prijsvragen uitschreven, betrekking hebbende op den nieuwen Ford.

Men wist, dat er iets nieuws zou komen en deskundigen beweren, dat dat nieuwe wel wat laat komt en men verwijt Ford, dat hij te lang aan zijn model „T” heeft vastgehouden. Het onvermijdelijke is toen gebeurd en Ford, die jarenlang no. 1 stond, wat betreft het aantal jaarlijks geproduceerde wagens, heeft zijn plaats aan de Chevrolets moeten afstaan en nu ziet hij, wellicht te laat, dat er grondig moet ingegrepen worden.

Men begrijpt, dat men een model, dat in zulke geweldige series gebouwd wordt als de Ford, zoo maar niet in korten tijd veranderen kan en dat er miljoenen gemoeid zijn met het wijzigen en nieuw aanschaffen van werktuigmachines, die het nieuwe model moeten voortbrengen. Ook het commercieele gedeelte, waaronder de inkoop van materialen valt, moet een ingrijpenden wijziging ondergaan en het vereischt titanen-arbeid, een eenmaal loopend reuzenbedrijf in andere banen te leiden.

Wat de veranderingen op technisch gebied zijn, kan het Sportblad het volgende mededeelen:

De wielbasis is 4 inch langer geworden en dus op 104 inch gebracht.

Steeds in voorraad:

SANATOGEN

KALZAN

OVOMALTINE

ABDYSIROOP

FOSTER'S

maagpillen
nierenpillen

SCOTT'S EMULSION

NESTLE'S KINDERMEEL

N. V. LIEM OEI TIONG & Co's

Handelmij — Manado.

De nieuwe wagen zal vierwielremmen, draadwielen en ballonbanden als standaard-uitrusting hebben. De viercilinder motor heeft een boring van 3 7/8" en een slag van 4 1/2", hetgeen dus tegenover den ouden motor van 3 3/4" bij 4" een grooter vermogen beteekent.

Dat grootere vermogen heeft het nodig gemaakt, de krukas te verzwaren en deze uit te balanceeren. Voorts is aangebracht een oliepomp en een waterpomp en loopt de krukas op vier lager en de nokkenas op vijf.

Het vlieg wiel is in zooverre gewijzigd, dat een droge platenkoppeling kan worden aangebracht en de oude planetaire gear is vervangen door een gewone versnellingsbak met drie versnellingen vooruit en een achteruit.

Ook het bekende Fordstuur is vervangen door een worm- en sectorstuur zooals men tegenwoordig op elken anderen wagen ziet.

Het aantal veerbladen is verhoogd, terwijl de bladen dunner zijn; bovendien zijn de veeren meer doorgebogen, zoodat het chassis lager wordt. Om de veering nog meer te verbeteren, heeft men snubbers aangebracht. De lijnen der motorkap en der carrosserie zijn in overeenstemming gebracht met de tegenwoordige mode, der streamline body.

De radiator heeft een grootere afkoelingscapaciteit gekregen en de slijkboarden zijn breder en van moderner vorm.

Uit de gegevens valt op te maken, dat de nieuwe Ford niet een van top tot teen nieuwgeconstrueerde wagen is.

Men heeft waarschijnlijk van het oude model zooveel mogelijk bestaande onderdeelen willen gebruiken. Op zichzelf beteekent dit niets, daar de oude onderdeelen bewezen hebben goed te zijn voor het geld.

Het is nog niet bekend, voor welken prijs de nieuwe wagen verkocht zal worden.

Heel lang gingen er reeds geruchten over het nieuwe product, dat Ford zou gaan bouwen. Ford zelf liet zich hierover volstrekt niet uit. Wel was overtuigend gebleken, dat de verbeteringen aan den bestaanden Ford, welke sinds October 1925 op de markt werd gebracht, niet tot resultaat hadden kunnen verkrijgen, dat de omzet van den Ford weer

Luimige Voordrachten

Wat vertoonen wij?

Feestvieren

Het Luimige Rad van avonturen

Eenvoudige Goocheltoeren, die iedereen doen kan.

Buikspreken

Nieuwe Kunstjes met

kaarten.

Boekhandel & Drukkerij
Liem Oei Tiong & Co.
Manado.

Dit nummer wordt verspreid in een oplage van 1750 ex.

op het oude peil terugkwam.

Met spanning zag men uit naar de maatregelen, welke Ford zou nemen om het verloren terrein te herwinnen. De geruchten over den nieuwen wagen namen toe en men wist zelfs bijzonderheden te vermelden, als een 6-cylinders motor, enz. De omzet bleef dalen, terwijl dit gepaard ging met een stijging van den omzet van de Chevrolets, zoo sterk zelfs, dat in Februari 1927 meer Chevrolets dan Fords werden geproduceerd, een feit te merkwaardiger, indien men in aanmerking neemt, dat Ford vrijwel vanaf het begin van zijn productie (1908) steeds belangrijk meer auto's per jaar produceerde dan elke andere fabrikant.

In Februari werd Ford dus geslagen, waarvoor de verklaring wordt gegeven, dat hij gedurende den tijd, dat hij de fabricatie van den nieuwen wagen voorbereidde, niet alle krachten inspande, om den omzet van het oude model op peil te houden.

Men was van meening, dat Ford om het verloren terrein te heroveren zeker met een goedkoop 6-cylinders wagen te voorschijn zou moeten komen, maar nu dit niet het geval is begint men eraan te twijfelen, of hij wel in staat zal zijn zich te herstellen.

Hoe het ook zij, volgens de berichten uit de Amerikaansche bladen, schijnt de populariteit van Ford in Amerika sterk te zijn gedaald. Hij is in de oogen van het publiek niet meer „the king who can do no wrong”.

Indien de nieuwe Ford werkelijk veel meer aan de eischen van het publiek voldoet, dan de oude en in prijs ongeveer gelijk is aan den Chevrolet, dan is het volstrekt niet onmogelijk, dat het uit concurrentie-oogpunt gewenscht is, den prijs van den Chevrolet, niet onaanzienlijk te verlagen, of dat men belangrijke veranderingen aan den Chevrolet gaat aanbrengen, b. v. een 6-cylinders motor, waardoor Ford weer voor nieuwe moeilijkheden zou komen te staan.

Een vinnige concurrentiestrijd tusschen Ford en de Chevrolets is voor de hand liggend.

De afnemers kunnen daar slechts wel bij varen.
(I. Crt.)

In plaats van kaarten

Verloofd:

REIN ADAM
en

LOUIS LUCAS

Bandjermasin 31 December 1927.

De oceanbooten.

In aansluiting op ons bericht omtrent vrachtverlaging voor copra, opgenomen op de voorpagina van dit nummer, vernemen wij, even voor het ter perse gaan, nog het volgende:

De Europeesche Handelsvereniging heeft de directie der conferentie maatschappijen telegrafisch verzocht om de oceanbooten wel te Manado te doen komen, daar men in verband met minder aangename ervaringen, huiverig is zijn lading met „overscheep Makassar“ af te schepen.

Geruchten doen de ronde, dat het Menadosche prauwenveer met plannen rondloopt, om een niet bij de vrachtenconferentie aangesloten scheepvaartmaatschappij, uit te noodigen booten ter inneming van Europalading naar Manado te zenden, voor het geval het verzoek der handelsvereniging door de conferentie mijen wordt afgewezen.

ROYAL PORTABLE

f 175.— compleet.

Boekhandel & Drukkerij
Liem Oei Tiong & Co.,
Manado.

Woningen van Beton.

Solide en goedkoop.

Vraagt gratis offertes.

Bouwkundig bureau

SITTROP

Gaat het om Uw gezondheid?

Gebruikt dan

„Nutricia's melk”

Steeds nieuwe aanvoer.

N. V. LIEM OEI TIONG & Co's.

Handelmij. tel. No. 35.

Niettegenstaande zijn lageren prijs staat de Chevrolet wat kracht en soliditeit betreft nog steeds aan de spits van alle in de Minahassa rondrijdende automobielen. Hierbij komt nog, dat de volle garantie van 1 jaar OP ALLES elken koper een waarborg geeft van de kwaliteit die hij koopt.

Inlichtingen bij

W. B. LEDEBOER & Co,

Auto - afdeling.

Je kunt niet alles weten.

Een lezer attendeert ons op het volgende:

In een der plaatselijke bladen was kort geleden te lezen dat Dr. Rutgers (directeur van Landbouw etc) benoemd was tot directeur van Landbouw etc.

Een Aneta-telegram in de Locomotief, aldus de lezer, vermeldt de benoeming van Dr. Rutgers, den directeur van Landbouw etc. tot Gouverneur van Suriname, waaruit blijkt dat je . . . ook niet alles kunt weten, vielen wij onzen lezer in de rede. Wat hij gezegd had vermelden we maar niet, want het was heel wat anders.

Nieuwe Ass. Resident voor Manado.

Uit de mutatieopgave, opgenomen in onze Maleische editie van de vorige week, is den lezers bekend, dat de heer van Lierop, ass. resident van Manado, met ziekteverlof op Java ter beschikking is gesteld van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur. In zijn plaats is tot A. R. van de afdeling Manado benoemd de heer M. Hamerster, ass. resident t-b te Timor Koepang. Voor oud ingezetenen dezer veste is de nieuwe A. R. geen onbekende, daar de heer Hamerster een jaar of achttien geleden, als controleur alhier is werkzaam geweest.

WAT IN DE KRANT STOND.

De T. B. C. in de Minahassa.

(Slot)

De onophoudelijke drainage van gezondheid en kracht door de wegneming der beste individuen, teekent zich thans in hare gevolgen duidelijk af; degeneratieverschijnselen doen zich voor op eene schaal, welke vrees wekt voor de toekomst. Tuberculo-e en longaandoeningen slaan duizenden on-tijdig ten grave, en voor de levenden beteekenen zij een geweldig verlies aan arbeidskracht. Met het reeds zichtbare resultaat: dat aan den landbouw niet zooveel wordt gedaan als noodig is.

De Minahassa is een land voor den landbouw, doch een volk dat opgaat in aanbidding van het intellectualisme maakte zich los van dien ouden band, den besten welke het practische leven kent; die volk en grond verbindt.

Men kan niet zonder groote zorg naar de toekomst zien. De komende tijden zullen het antwoord brengen op de vraag: of het volk der Minahassa zal ondergaan in verval en ontarding, in ziekte en on-deugd.

Geen volk krijgt tweemaal eene kans. Er is geen strengere Meesteres dan de Natuur. Zij vergeet geen enkele fout, en elke zonde tegen haar heeft ijzeren consequenties. Hij die de historie der volken bestudeert ziet daarin op iedere bladzijde de schaduw van het noodlot, meestal de wrekende ge-rechtigheid die afrekent voor fout en dwaling.

En er is geen volk dat de teekenen niet wilde verstaan, of het heeft er zijn bestaan mee verkort. Want de zonden tegen de Natuur zijn die waarvoor geen genade bestaat; de straf is hier niet te schei-den van het kwaad.

Hij die overene periode van niet te korten duur het proces in Minahassa volgt, heeft te concludeeren dat de ernst hiervan daar in het land niet wordt begrepen. Ik zeg niet: door het volk; het volk, de massa, is dom en misdadig, in de Minahassa, is Fran-krijk en overal ter wereld.

Doch in de Minahassa zijn personen die door af-komst en ontwikkeling de leiders zijn van hun volk; en anderen die door hun rappe tong en politieke allure de pretentie hebben, leiders te zijn.

Wanneer men de balans opmaakt van hun ar-beid als leiders, moet men constateeren dat zij ijver, tijd en geld hebben gewijd aan velelei actie. Zij hebben geijverd voor locale autonomie; voor meer zeggenschap, voor kies- en ander recht. Zij hebben, voortgedreven vooral door Streber, gejaagd achter politieke zeepbellen, kleurrijk en facineerend, doch uiteen spattend als men ze grijpt.

Maar zij hebben op hoogst betreurenswaardige wijze de zeer belangrijke kwesties verwaarloosd welke het bestaan van dit volk beheerschen. Zij werken aan de uitstalling der étalage in een oogenschijnlijk sierlijk gebouw, maar zij willen niet zien dat de fundeering van dit gebouw, en de kolommen waarop het steunt, door bederf zijn aangevreten.

Er dreigt voor hun volk ernstig gevaar, en zij hebben er nauwelijks werkzame aandacht aan ge-schonken.

In hun raad spelen leiders als Ratulangi hun spel, met verwaarloozing van het allereerst noodige.

Het is in hooge mate bedroevend. Vooral: zorg-wekkend.

Want er is geene Overheid die een volk gezond-heid en levenskracht kan schenken in een *Staatsblad*, of eene subsidie regeling. Ieder volk draagt de be-schikking over zijn eigen lot, Regeering kan steun-en, leiden, helpen, doch er is geen regene atie mogelijk, zonder dat de motorische kracht daartoe opkomt uit het volk zelf.

Zooals Goethe het zegt in Faust II:

„Nur der verdient sich Freiheit wie das Leben,
Der taglich sie erobern muss.“

Zal men in de Minahassa tijdig genezen van zijn waan en gaan arbeiden, ernstig en energiek arbei-den, aan het groote werk der regeneratie, waarvoor het wellicht nog niet te laat is?

Wie zal in de hoofden dezer verpolitiekte leiders-figures het inzicht brengen dat hun werk tot dusver goeddeels Spielerei was, en dat zij het voornaamste op ergerlijke wijze hebben verwaarloosd?

Dat het gaat om: to be or not to be?

Z.

Ontvangen:

PRIMA

Gelinieerd Dienstpapier

Akten - en Dienstenvelopen

in verschillende formaten.

BOEKHANDEL & DRUKKERIJ
LIEM OEI TIONG & Co.

TIELEMAN & DROS

- Gerookte zalm
- Gerookte paling
- Gebakken bokking
- Gebakken spiering
- Gerookte bokking
- Lengvisch
- Gesneden ham
- Gesneden rookvleesch
- Gesneden ontbijtschotel
- Lachsschinken
- Rookvleesch
- Rookworst
- Rookspek
- Tafelspek
- Bruine ragoutsoep
- Londonderrij
- Juliennesoep
- Kalfsoep
- Schildpadsoep
- Erwtenssoep
- Tomatesoep
- Oxtailsoep
- Witte Ragoutsoep
- Saucis de Boulogne
- Boterhammenworst
- Cervelaatworst
- Hoofd kaas
- Groene kaas
- Berl. knakworst
- Pate v. kalfslever
- Leverpastei
- Piccalilly
- Augurkjes
- Salzgurken
- Mixed pickles
- Doperwt en ham
- Br. boonen en spek
- Br. boonen en vleesch
- Bloemkool en worst
- Bloemkool en saucijsjes
- Roode kool en rolpens
- Hutspot en vleesch
- Hutspot en spek
- Andyvie aard. en vleesch
- Boerenkool aard. en rookworst
- Boerenk. aard. en saucysjes
- enz. enz.
- Kalfsvleesch
- Kalfscarbonade
- Kalfslapjes
- Kalfsfricadel
- Kalfsborst
- Kalfsschijf
- Kalfsbiefstuk
- Varkensgehakt
- Varkenscarbonade
- Varkenslapjes
- Doperwt No. 1
- Wortelen No. 1
- Celeri au jus

SIGAREN

- LA BOLSA
- Extra Fine
- High Life
- Universales
- Uiltjes
- VICTOR HUGO
- Bouquet Tinos
- Excellent
- Chic
- Dore
- KAREL I
- Superior
- Delgado
- Special
- Elegant
- Petitas
- Vorstenlanden Extra
- , — Prima

N. V. LIEM OEI TIONG & Co's
Handelmij — Manado.

RECEPTENHOEK.

Taart Napoleon.

Ambil 12 teloer, dan timbang goela sabagai beratnja teloer itoe, berikoet timbang terigoe sama beratnja 6 teloer. Sekarang poekoel 12 meran teloer dengan goela itoe sampai kias, dan tjampoer itoe sedikit2 dengan merah teloer jang dipoekoel, habis tambah plan2 itoe terigoe. Berikoet poekoel lagi 1 djam tjampoeran ini, sedang taroeh lagi sedikit koelit djerok nipis jang diparoet. Misti bahagi 4 atau 5 in tjampoeran, dan bakar dalam blik boender jang dahoeloe misti di gosok dengan mantega.

Bakar dengan api dibawan dan diatas. Ini taart 4 atau 5 lapis misti tersoesoen dan taroeh gelei atau jang ditengahnja, tapi djangan lapis jang diatas.

Ambil 2 glas soesoe blik, masak dengan 1/4 balk agar2, dan sapotong vanille en goela toeroet rasa sendiri. Bekin dingin sedikit ini saus, dan salin itoe atas taart ini sedang atoer diatasnja panggall2 suca e atau lain manisan.

Ajam paniki.

Ambil satoe ajam dan potong2. Habis ambil sendok bawang merah iris dan 2 petak bawang poetih, 8 bidji ritja (kasin keloeur bidji,) sepanggal goraka, 1 sendok kamiri haloes, toemboek haloes2 ini semoea dan toemis itoe dengan 1 sendok minjak kalapa. Habis taroeh itoe ajam dibelangan dan tambah lagi trassi, asam djawa dan daon lemon poeroet, sedikit goramakoesoe dan air panas, kasih ini semoea mendidih sampai masak itoe. Kalau soedañ masak itoe ajam, tambah 2 mangkoe santang dan biar itoe mendidih sampai kental itoe saus. Djangan loepa garam.

N. V. LIEM OEI TIONG & Co's
Handelmij.

Fricadel katimoen.

Ambil satoe katimoen, djangan belah tapi potong sadja hoedjoeng diatas dan kasih kaloeur dengan sendok bidjinja. Ambil sekarang daging fricadel jang soedañ tjampoer, isi itoe dalam itoe katimoen dan toetoesop k-embali dengan hoedjoengnja, tikam dengan lidi tadjam sehingga katimoen kelihatan enteroe. Goreng sekarang itoe katimoen sampai daging di-dalam soedañ masak.

Croquet oedang.

Reboes oedang dan koepas, habis poekoel 2 te-loer dengan sedikit tepoeng, tjampoer soesoe atau kaldoe, garam, lada dan pala haloes dengan sedikit mantega. Masak ini oedang dalam ini saus sampai djadi kental. Kalau soedañ dingin, bekinn croquet (boender pandjang) sekarang poekoel kembali 2 te-loer, giling dahoeloe itoe croquet dibiscuit toemboek atau tepoeng roti, habis dalam itoe teloer poekoel, dan kembali dalam tepoeng roti dan goreng itoe da-lam minjak kalapa tjampoer mantega.

Podding griesmeel.

Kasih mendidih 4 glas soesoe dengan goela sam-pai manis, dan sepanggal kajoe manis. Kalau soedañ mendidih itoe soesoe, taroeh 1 mangkoe griesmeel dan gojang2 dengan sendok barang 10 minuut sam-pai kental. Angkat itoe griesmeel dari api, dan tjampoer 1 sendok mantega.

Beriko t salin itoe dalam tempat agar2 dan be-kinn dingin.

Ini podding dimakan dengan saus anggor: iaitoe 2 glas anggor dan 1 glas air, goela sampai manis dan air djerok nipis dan sepanggal kajoe manis. Kalau mendidih, bekinn kental sedikit dengan arra-roet atau tepoeng maizena.